

СОЦІАЛЬНИЙ ГУВЕРНЕР: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

У статті аналізуються теоретичні підходи до трактування діяльності соціального гувернера як особливого виду соціально-педагогічної роботи; висвітлюються результати практичного дослідження автора; обґрунтовується необхідність підготовки фахівців цього напрямку у системі вищої освіти.

***Ключові слова:** гувернер, соціальний гувернер, професійна підготовка, об'єкти гувернерської діяльності, соціальна база гувернерства.*

Постановка проблеми. Диференціація соціально-педагогічної науки та структуривання практики соціально-педагогічної діяльності, суспільно-політичні та соціально-економічні зміни, які визначають у останні десятиліття соціальне "обличчя" українського громадянина, спричинили розвиток попиту на різні види соціально-педагогічних послуг і – відповідно призвели до необхідності підготовки фахівців, здатних виконувати професійні функції, важливі як для розвитку держави, так і для кожної особистості зокрема. Констатуємо, що відстежується подвійна тенденція, з одного боку – зростає соціальне замовлення на працівників широкого профілю, з іншого – відчутною є потреба фахівців вузької спеціалізації, орієнтованих на роботу з конкретною групою громадян. Сьогодні утвердження гувернерства як педагогічної системи, що коригує й поглиблює функціонування масових освітньо-виховних закладів, реформування інтернатної системи догляду задітьми з особливими потребами, вимагає підготовки особливої категорії соціальних педагогів – соціальних гувернерів, які б здійснювали професійну діяльність в родині, дошкільних установах, загальноосвітніх школах, спеціалізованих закладах для дітей з функціональними обмеженнями, у тому числі – інклюзивних освітніх установах, громадських організаціях та фондах тощо. Такий спеціаліст повинен зайняти відповідне місце у системі професійної підготовки соціально-педагогічних кадрів для різних освітньо-соціальних інституцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спирається автор. У останні десятиліття з'явився достатньо широкий масив наукових розвідок, присвячених аналізу гувернерства та його історичної генези (О. Корх-Черба, Н. Ковалевська, М. Денисенко, Є. Сарапулова І. Акіншева, О. Шароватова, М. Головка, Д. Федоренко), розгляду особливостей діяльності домашніх педагогів (С. Золотухіна, Д. Латишина, О. Любар, Н. Якушко), висвітленню змісту домашньої освіти (А. Барбінов, Н.Побірченко, С.Попиченко). Цінну науково-теоретичну інформацію містять публікації дослідників Російської Федерації А. Ганічевої, Л. Пасечник, С. Марченко, Т. Тімохіної, С. Трошиної, О. Звереві, Т. Куликової, С. Купріянова, Е. Савушкіної, у яких розглянуто суттєві аспекти професійної діяльності сучасного гувернера, окреслено напрями діяльності, професійні обов'язки, організаційно-педагогічні та соціологічні умови функціонування гувернерської системи, шляхи підготовки домашніх наставників у різних ланках професійно-педагогічної освіти.

Професійна підготовка гувернерів (соціальних гувернерів) у різних типах навчальних закладів, зокрема й у ВНЗ, стала предметом наукових розробок російських учених (О. Балидіна, А. Ганічева, В. Кирилов, С. Купріянов, С. Марченко, Т. Одарченко, Л. Пасечник, Т. Тімохіна, С. Трошина, Н. Чукліна та ін.), а у останні роки й українських (І. Акінішева, А. Бардінов, В. Бардінова,

Г. Беленька, М. Головка, О. Корх-Черба, Н. Максимовська, М. Машовець, Н. Савельєва, Є. Сарапулова, Д. Федоренко, С. Хлебик, О. Шароватова та ін.). Разом з тим існує необхідність уточнення теоретичних позицій у тлумаченні сфер і об'єктів діяльності, функцій та обов'язків соціальних гувернерів, а також здійснення практичних (соціологічних, маркетингових) досліджень актуальності підготовки таких фахівців у сучасному українському суспільстві.

Формулювання цілей статті. З огляду на вище зазначене **метою** даної публікації є теоретико-практичне обґрунтування актуальності підготовки соціальних гувернерів як спеціалізації фахівців напряму підготовки "Соціальна педагогіка" у вищих навчальних закладах.

Результати теоретичного аналізу. Для сучасної української освіти притаманні актуалізація особистісно орієнтованого навчання й виховання, зростання значущості у суспільній свідомості ролі знань, поява елітних навчальних закладів, що зумовили відродження інтересу й практичну реалізацію індивідуального навчання й виховання дітей. Статистика свідчить, що 2012 року на індивідуальному навчанні в Україні знаходилось 47 тисяч дітей. Виникає запитання: хто надає їм кваліфіковані освітньо-виховні послуги, допомагає соціалізуватися дітям з особливими потребами? Знаючи завантаженість шкільних педагогів, складно уявити собі, що їм вдається якісно виконувати обов'язки домашніх учителів-вихователів, не просто допомагати засвоювати шкільну програму, а сприяти розвитку, соціалізації, формуванню освіченої й вихованої відповідно до вимог часу особистості.

Наукові розвідки різного масштабу (матеріали всеукраїнських й міжнародних конференцій, фахові статті, методичні рекомендації, навчальні й навчально-методичні посібники, монографії, дисертації) вітчизняних та зарубіжних учених аналізують професійну діяльність сучасного гувернера (у т. числі й – соціального), організаційно-педагогічні умови функціонування гувернерської системи, підготовку гувернерів (соціальних гувернерів) у різних ланках професійно-педагогічної освіти. Однак серед теоретиків немає єдиної думки щодо трактування термінів "гувернер" та "соціальний гувернер". Наприклад, О. Шароватова – автор першого в Україні дисертаційного дослідження з проблем підготовки соціальних педагогів до гувернерської діяльності, стверджує, що гувернер або соціальний гувернер – це соціальний педагог, що здійснює індивідуальне виховання, навчання дитини дошкільного та молодшого шкільного віку та сприяє її соціалізації в умовах домашньої освіти. Сьогодення потребує гувернера не просто як педагога, вихователя, а як соціального педагога, метою діяльності якого є не лише здійснення процесу передачі знань, накопичених попередніми поколіннями, а як фахівця, що надає допомогу в соціалізації дитини, її залученні до соціального середовища шляхом його прийняття і перетворення відповідно до потреб і можливостей, індивідуальних рис, здобутків, соціального досвіду [6, с. 96-101].

Науково виваженою, умотивованою, обґрунтованою вважаємо позицію дослідниці Є. Сарапулової. Вона на основі вихідних характеристик гувернерства, стверджує, що воно має реабілітаційний чи коригуючий напрями, поєднуючись з патопсихологією або соціальною педагогікою. Відповідно учена визначає основні напрями розвитку гувернерства в Україні: робота з дітьми-інвалідами; гувернери-педагоги, що працюють з відстаючими або обдарованими дітьми, готують дошкільнят до навчання в загальноосвітніх закладах; гувернери-вихователі, які на контрактній умові наймаються для догляду, виховання й розвитку дитини на певний термін; гувернери – батьки-вихователі у дитячих будинках сімейного типу [4, с. 234-235.]

Узагальнивши напрацювання учених, пропонуємо власне визначення даних понять. На нашу думку, термін "гувернер" значно ширший від понять "тьютор", "домашній вихователь", "домашній

учитель", хоч би з тих причин, що назва "гувернер" походить від французького *gouvernante* та *gouverner* – керувати, управляти, а, отже: гувернер – це особливий тип педагогічного працівника, який скеровує розвиток дитини, управляє процесами навчання й виховання у всій їх багатогранності на основі індивідуального підходу та з урахуванням здібностей, нахилів, інтересів дітей. Гувернерська діяльність відрізняється глибокою особистісною спрямованістю, є персоналізованою, може відбуватися в індивідуальних чи колективних формах (за умови наявності у сім'ї різновікових дітей), включає елементи навчання, виховання, розвитку та соціалізації особистості, має специфічні завдання, зміст, методи, носить неформальний й комфортний характер для усіх її учасників. Соціальний гувернер – це фахівець з психолого-педагогічної та соціально-медичної підтримки дітей з особливими потребами, який здійснює свою діяльність як безпосередньо у сім'ї, так і у соціально-реабілітаційних та опікунсько-виховних закладах. Метою його діяльності є сприяння соціокультурній реабілітації дитини з функціональними обмеженнями, її інтеграції у суспільство шляхом розвитку її потенційних можливостей, індивідуального навчання й виховання, перш за все основам самообслуговування. Соціальний гувернер надає консультативну, посередницьку, охоронно-захисну, соціально-терапевтичну, організаторську допомогу родині, що виховує дитину-інваліда, сприяє її педагогізації, налагодженню позитивного внутрішньо сімейного спілкування та сімейних стосунків, що активізуватимуть її внутрішній потенціал [3, с. 18].

Вважаємо, що термін "гувернер" є родовим поняттям, що включає у себе похідні терміни, які визначаються специфікою діяльності фахівців індивідуального навчання й виховання. Серед них – бонна, соціальний гувернер, лінгвогувернер, сімейний соціальний педагог, тьютор, домашній учитель (учителька), домашній наставник (наставниця). Щодо терміну "соціальний гувернер", то прикметник "соціальний", на нашу думку, не звужує сферу його діяльності, а вказує на конкретне спрямування роботи фахівця, його функції, категорію осіб, яким він надає допомогу, з якими співпрацює.

В Україні масштабних маркетингових досліджень стосовно необхідності підготовки домашніх педагогів не проводилось. У Російській Федерації у липні 1995 р. Всеросійським Центром вивчення громадської думки було проведене пілотажне дослідження з метою з'ясування співвідношення попиту та пропозиції на ринку освітніх послуг й зміщення акцентів в бік індивідуального навчання й виховання дітей. Опитування проводилося серед жителів російської столиці, у ньому взяли участь 29% чоловіків і 71% жінок. За його результатами: 82% респондентів висловили потребу у домашньому педагогові, 88% опитаних готові на додаткові грошові витрати, пов'язані з запрошенням такого фахівця. Для 56% респондентів стать гувернера не має суттєвого значення (19% висловилися за педагога-чоловіка, 25% – за жінку); щодо вікового цензу, то "попит" на вихователів старше 50 років невеликий (8%), молодому домашньому педагогу довірять своїх дітей 33%, гувернера середнього віку обрали 54% батьків. Високі вимоги ставляться до освіти: 68% респондентів вважають, що це повинен бути спеціаліст з вищою освітою (з них 63% акцентували увагу на необхідності вищої педагогічної освіти) [2, с. 74-75].

Спробу класифікувати сім'ї, що мають потребу й можливість запросити гувернера для виховання дітей, здійснила на основі результатів власного дослідження Т. Тимохіна. Воно є важливим з огляду на те, що проводилося не у столичному мегаполісі, а у м. Орел, а, отже, його висновки можуть вважатися вірогідними й для жителів міст інших країн пострадянського простору. За основу класифікації Т. Тимохіна бере взаємозв'язок трьох основних факторів: стосунки у сім'ї, ставлення батьків до дитини, мотиви запрошення гувернера. Нею виділені наступні типи сімей: благополучні, ділові, престижні, нейтральні, педагогічно неспроможні, конфліктні, гіперопікаючі

сім'ї; сім'ї, які мають хворих дітей; сім'ї з обдарованими дітьми [4,с. 76-77]. Т.Тимохіна представляє результати анкетування батьків дітей дошкільників, на основі яких можна створити приблизний "портрет" родини – замовника гувернерських послуг. 72% респондентів за наявності відповідних умов скористалися б послугами гувернера (лише 25% батьків повністю відкинули ідею домашнього виховання); причинами відмови від запрошення домашнього педагога є матеріальні витрати (для 62%), 10% батьків лякає думка про те, що дитину треба довірити чужій людині, третина опитаних (27,5%) "хвилюються" за ставлення оточуючих до такої "буржуйської" послуги. Частина батьків сумніваються у компетентності запрошеного гувернера, тому 85% респондентів переконані, що домашній наставник повинен мати вищу освіту [4, с. 70-71]. Безперечно, в умовах української дійсності окремі висновки не підтвердяться, а це означає, що слід провести дослідження з урахуванням національної специфіки розвитку та ставлення громадян до таких освітніх послуг.

Чернівецька область (найменша в Україні) з краєвим центром м. Чернівці видаються нам ідеальною моделлю для з'ясування необхідності відродження практики гувернерства. Адже у великих містах (Київ, Харків, Донецьк, Дніпропетровськ), де є достатня кількість заможних людей, які готові найняти гувернера для власної дитини, проблема відшукати кваліфікованого домашнього наставника давно назріла (свідченням чого є численні оголошення у мережі Інтернет). У районних центрах чи у сільській місцевості, навіть за умов відсутності дошкільних установ чи спеціальних закладів для дітей з особливими потребами, батьки як правило обходяться власними силами. Чернівці та Буковина в цілому займають проміжне місце у цій ієрархії, тому наше дослідження може претендувати на певні узагальнення.

Аналіз звітів Головного управління освіти і науки Чернівецької облдержадміністрації дав змогу встановити реальну картину стану освіти у краї. Так, у 2012 р. на Буковині функціонувало 367 дитячих дошкільних установ, тобто фіксуємо високий показник охоплення дітей суспільним дошкільним вихованням – 92% (загалом по Україні – 56%), однак наразі на 100 місць у дошкільній установі претендує 129 дітей. В області діє 3 приватних дитячих садки, 6 спеціалізованих дитсадків (для дітей з вадами зору; розумово відсталих; дітей із захворюваннями опорно-рухового апарату; з вадами мови; для малюків з туберкульозною інтоксикацією і з ослабленим здоров'ям). В обласному центрі дітей віком від 2 до 3 років можна записати всього у 9 дошкільних установ, від 3 до 4-х років – до 7 установ; у місті діють центр розвитку дитини "Барвінок" (для малюків від 2-х років), "Оселя талановитих". В середньому щороку до дитсадків обласного центру записують від 2500 до 2800 маленьких громадян міста. Станом на 1 січня 2013 року в м. Чернівці функціонують 55 дошкільних навчальних закладів та 2 навчально-виховних комплекси: "Берегиня", "Любисток", в тому числі: 2 приватних – "Надія" та "Дзвіночок".

Вивчаючи запити територіальної громади м. Чернівців, управління освіти виважено підходить до питання задоволення потреб батьків щодо тривалості перебування дітей у дошкільних навчальних закладах. З початку 2011/2012 н. р. функціонують мобільні, короткотривалі, з подовженим режимом роботи групи.

Для комплексного розв'язання проблем інклюзивного навчання з 01.09.2011 р. відкрито 9 логопедичних груп та введено 9 штатних одиниць вчителів-логопедів. В закладах загального розвитку діють 34 логопедичні групи, в яких працюють 34 вчителі-логопеди, 7 – санаторних для частохворіючих дітей, 5 груп для дітей з туберкульозною інфекцією. Щоб забезпечити їхній розвиток і підготовку до навчання у школі, створено розгалужену мережу закладів компенсуючого типу: 2 санаторних та 4 спеціальних дошкільних навчальних заклади, в яких виховується понад 500

дітей. При дошкільних навчальних закладах комбінованого типу створено 55 груп спеціального призначення та санаторного типу, які відвідують близько 1300 дошкільнят. У 2011 р. відкрито перший в області навчально-реабілітаційний центр.

З метою забезпечення ширшого охоплення дітей дошкільною освітою в області поряд із традиційними запроваджено й інші форми здобуття освіти, а саме: 13,2% – здобувають освіту у дошкільних підрозділах навчально-виховних комплексів; 8,3% – у групах короткотривалого перебування дітей; 5,9% – відвідують Центри розвитку дитини; 0,8% – охоплено соціально-педагогічним патронатом. Запровадження альтернативних форм освіти сприяло збільшенню відсотка охоплення дітей дошкільною освітою від 68,9% у 2010 році до 89,8% у 2012 році. Відзначається позитивна тенденція до зростання забезпечення освітніх закладів посадами працівників психологічної служби (у серпні 2011 року навчальні заклади були укомплектовані працівниками психологічної служби на 58,5 %, а на початку 2013 р. цей показник становить 62%).

Ураховавши такі об'єктивні обставини, нами було сплановано, організовано й проведено дослідження, що передбачало такі методи як – включене спостереження, неформалізоване інтерв'ю, бесіди тощо.

Переваги включеного ("польового") спостереження пов'язані з можливістю уточнення теоретичних понять під час безпосередньої взаємодії дослідника з реальністю, що особливо суттєво у випадку, коли він не належить до досліджуваного середовища чи культури [2,с. 15]. Включене спостереження використовується як метод збору даних і евристична процедура для формування попередніх теоретичних гіпотез та понять на ранніх етапах дослідження. Використовуючи широке коло джерел інформації, включене спостереження найчастіше базується на неформалізованих інтерв'ю.

На стадії, яка передувала польовому спостереженню, нами був визначений контур проблеми: необхідність губернерської допомоги родині та вимоги до професійної підготовки губернерів і визначена відповідна кількість ключових запитань, як от:

– Чи чули Ви коли-небудь про професію губернера (губернантки)?

– Чи вважаєте Ви професію губернера доречною та потрібною сьогодні?

– Чи замислювались Ви коли-небудь найняти для Вашої дитини губернера?

– Які вимоги до можливої губернантки Ви вважаєте найважливішими (вік, стать, професійна підготовка, володіння іноземними мовами, гра на музичних інструментах; інші ваші побажання)?

Відзначимо, що ми свідомо не використовували термін "соціальний губернер", усвідомлюючи необізнаність більшості пересічних громадян із його особливостями. Натомість поняття "губернер" є більш близьким для широкого загалу, принаймні – відомим з художньої літератури, кінофільмів тощо.

На відміну від масових опитувань, орієнтованих на збір даних у значних групах, методологія включеного спостереження не надає великого значення репрезентативності вибірки, наближаючись швидше до методу монографічного аналізу випадку, під яким розуміють детальний цілісний опис випадку, включеного у широкий соціально-культурний контекст [2,с. 20]. У зв'язку з цим важливою є проблема відбору ситуацій, груп і обґрунтування можливості перенести результати включеного спостереження в більш широкий контекст. Важливим є також вибір часу,

місце, людей; входження в ситуацію прийняття різних ролей, пошук компромісів між об'єктивністю, професійною автономією. Процес аналізу й опис результатів (помітки під час неформалізованих інтерв'ю, окремі учасники згодилися заповнити анкету), фіксування невербальної поведінки респондентів (міміка, жести, постава) також відіграли значну роль у дослідженні. Опис відбувався згідно методики Дж. Спредлі за 9 ключовими ознаками, які дозволяють найбільш повно описати контекст дослідження (простір; люди, що беруть участь; діяльність; об'єкт; акт (окремі дії); подія; час; мета і почуття (емоції, які люди відчувають та виражають) [2, с.34].

Основним місцем, де розгорталось дослідження, був міський парк культури й відпочинку імені Т. Шевченка обласного центру, де проводили час з дітьми молоді матері, батьки, бабусі, дідусі, близькі родичі, знайомі респондентів. Їх загальна кількість склала 140 осіб, при чому 40 з них згодилися заповнити анкету письмово, зацікавившись предметом розмови та проблемою. Жоден з респондентів не ухилився від спілкування, більше того, близько 80% осіб були налаштовані на щире, відкрите бесіду й готові поділитися власними думками. Вік респондентів коливався у межах від 18-ти років (наймолодша мама з дитиною-первістком 3-х місяців) до дідуса 67-ми років, який гуляв з четвертим по рахунку онуком у родині.

Узагальнені результати дослідження дозволили зробити такі висновки: лише 5 осіб зазначили, що ніколи не чули про гувернерів або мало знають про цю професію. Стосовно важливості відродження гувернерства на сучасному етапі думки розділилися: 28 осіб рішуче сказали "Ні", мотивуючи це матеріальними труднощами молодих українських родин ("... люди не мають таких фінансових можливостей..."; "... не знаю, не думала над цим запитанням..."), 112 респондентів вважають гувернерську професію необхідною ("... так, обов'язково...", "... ця професія є досить доречною і дуже потрібна...", "...у наш час усі професії потрібні...", "... так, навіть дуже..."). Найбільше труднощів викликало третє запитання, яке мало на меті з'ясувати, чи замислювались респонденти про те, щоб найняти для власної дитини гувернера. Навіть ті співрозмовники, що були твердо переконані, що гувернер – необхідна професія, вагалися щодо того, чи здатні вони довірити дитину домашньому наставникові. В цілому, лише 36 опитаних одразу відмовились від цієї ідеї, 104 респонденти досить нерішуче мотивували своє бажання запросити гувернера ("... так, але немає фінансових можливостей...", "... скоріше няню...", "... не траплялись відповідні кандидатури...", "я думаю над цим, але вагаюсь...", "так, але гувернантки з агентств здаються мені непрофесійними..."). Лише одна мати в анкеті написала: "З моєю 11-літньою донькою займаються 2 гувернери і я дуже задоволена". Четверте питання дозволило створити узагальнений професійно-особистісний портрет гувернера: вища педагогічна освіта (100% респондентів); вік коливається від 25 до 55 років; стать – жіноча (жоден з опитуваних не згадав про гувернерів чоловічої статі!); близько 80% осіб вказали, що гувернер повинен володіти однією іноземною (а 11 опитаних – двома й більше) мовами; 76% співбесідників бажали, щоб гувернер навчав дитину музиці, танцям, хорошим манерам, живопису, супроводжував до спортивних секцій тощо. Усі респонденти підкреслювали, що домашній наставник повинен бути надійним, доброзичливим, відповідальним, любити дітей, терплячим, без шкідливих звичок, врівноваженим, порядним, комунікабельним, пунктуальним.

Висновки з дослідження. Отже, існує певний відсоток сімей, які готові й мають об'єктивну необхідність у запрошенні гувернера для догляду, виховання й навчання дітей. Це родини з матеріальним достатком, обоє батьків мають вищу освіту й професійно реалізовані, планують майбутнє своїх дітей та намагаються забезпечити їх відповідною освітою й вихованням. Разом з тим слід розширювати соціальну базу гувернерства, охопивши його послугами сім'ї дітей з

особливими потребами, малозабезпечені родини, у яких виховується обдарована дитина, дитячі будинки сімейного типу тощо. Підготувавши достатню кількість фахівців, надавши їм відповідний професійний статус, держава забезпечить надання якісних освітньо-виховних послуг усім громадянам відповідно до їх потреб, можливостей та побажань; найближчими роками слід оптимізувати процедуру ліцензування діяльності гувернерів, низкою законодавчих актів визначити їх статус, права й обов'язки, можливості отримати категорії відповідно до практики атестації педагогічних кадрів, вирішити проблеми визначення педагогічного стажу роботи, можливості державного контролю за діяльністю, пенсійне забезпечення тощо. Окрім того, в Україні назріло формування цілісної системи підготовки гувернерів у сенсі неперервності професійного становлення педагогів (І.А. Зязюн), яке може розглядатися в логіці становлення суб'єкта професійно-педагогічної діяльності; контексті перспективи нарощування об'єму професійно-педагогічної культури; плані формування змістового простору професійного зростання для кожного зі ступенів неперервної освіти.

Використані джерела

1. Ганичева А.Н. Подготовка воспитателя-гувернера в системе среднего профессионального педагогического образования: дис.... канд. пед. наук: 13.00.01/Ганичева Алла Николаевна. – М., 1996. – 160 с.
2. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования: Учеб. пособие /И.Ф. Девятко. – Екатеринбург: Изд-во Уральского ун-та, 1998. – 208 с.
3. Кобилянська Л.І. Сучасні педагогічні технології підготовки майбутніх гувернерів: навч.-метод. посібник /Л.І. Кобилянська. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2012. – 248 с.
4. Сарапулова Є.Г. Психолого-педагогічні основи навчально-виховної діяльності гувернера: монографія / Є.Г. Сарапулова. – К.: МАУП, 2003. – 264 с.
5. Тимохина Т.В. Содержание и методика образовательной деятельности гувернера с детьми дошкольного возраста: дис.... канд. пед. наук: 13.00.01/Тимохина Татьяна Васильевна. – М., 2005. – 246 с.
6. Шароватова О.П. Гувернерство як соціально-педагогічна проблема /О.П. Шароватова // Вісник Черкаського ун-ту: збірник наук. праць. – Вип. 73. Сер. : Педагогічні науки. – Черкаси: Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2005. – С. 96-101.

Kobylianska L.I.

SOCIAL TUTOR: THEORETICAL AND PRACTICAL STUDY OF RELEVENCE OF PROFESSIONAL SPECIALIZATION OF SOCIAL PEDAGOGUES

The article deals with the importance of social tutors training in modern Ukraine; the theoretical approaches to the interpretation of tutor's work as a special kind of social and educational work; highlights the results of the practical study of the author; explains the necessity of training professional tutors in the system of higher education.

Key words: *tutor, social tutor, professional training, objects of tutorial activities, social base of tutorial activity.*

Стаття надійшла до редакції 15.10.2013 р.

